

سبک‌نیکوکاری

از وقف زمین و ملک تا وقف سایبری؛ این روزها همه می توانند واقف باشند

وقف‌ها به‌روز شده‌اند

■ مهدی ارجمند

چهره هادی را خوب یادم هست، جوان دوستداشتنی که پای ثابت هیئت بود. هادی حالا در بین ما نیست. او مرداد ۱۳۸۴ در درگیری با اشرا ر با بند پد اما هنوز چهره دوستداشتنی است او را ندیم اما هنوز چشم دوستداشتنی هادی را یادم هست. تمام هم و غمش حل و رفع مشکلات مردم بود. یکی از کسانی بود که به کمک چند نفر از دوستانش یک هیئت مذهبی در جنوب شهر تشکیل داده بودند و این هیئت حالا یکی از فعال ترین هیئت‌ها در سطح شهر است و در همین هیئت افرادی تربیت می‌شوند که پشت سر هر کدامش می‌توان نماز خوانند. هادی و در همین روز فعالیت می کرد. درس می‌خواند، کار می کرد، کارهای هیئت را انجام می داد، مداخی می کرد، به وضعیت مسجد سروسامان می داد، سعی می کرد هر طور شده مشکلات مردم را حل و رفع کند و در آخر هم به آرزویش که شهادت بود، رسید.

آن زمان یک روحانی میانسال به نام حاج آقا مسلمی هم در هیئت ما بود که حالا مدتی است به شهر دیگری نقل مکان کرده است. او هادی را دوست داشت مثل بقیه بچه‌ها که هادی را واقعا دوست داشتند. خوب یادم هست یک روز وقتی صحبت از خوبی‌های هادی بین بچه‌ها شده بود همان روحانی میانسال جمله‌ای جالب توجه درباره هادی بیان کرد که هنوز در ذهنم باقی مانده است. او گفت: «هادی خودش را وقف کرده است.» این صحبت حاج آقای مسلمی را هیچ وقت فراموش نمی کنم: «هادی خودش را وقف کرده است...»

■ چرا باید واقف باشیم؟

فلسفه تأسیس و ترویج نهاد وقف در اسلام بر کردن خلتا و بر طرف کردن نیازهای فرهنگی- اجتماعی و اقتصادی در جامعه اسلامی است. از صدر اسلام تا کنون به دنبال بروز مشکلی در زندگی اجتماعی و اقتصادی، انسان‌های خبّر و نیکوکار با ایجاد موقوفات و قرار دادن درآمدهای آن در جهت رفع مشکل اقدام کرده‌اند. با مروری بر اسناد وقف و تاریخچه اوقاف ملاحظه می‌شود واقفین بسا دوراندیشی و بلند نظری و صفت‌ناپذیری حتی برای رفیع نیازهای به ظاهر کوچک و کماهیمت اقدام به وقف کرده‌اند که مطالعه آن موجبات شگفتی و تحسین هر خواننده‌ای را فراهم می‌سازد.

یکی از مهم‌ترین جنبه و اساسی‌ترین بعد در بحث وقف و نقش وقف در توسعه فرهنگ و تمدن اسلامی، نقش وقف در تکامل و توسعه ارزش‌های الهی و معنوی است. رشد ارزش‌های مادی و معنوی در یک جامعه به مثابه رشد، توسعه فرهنگ آن جامعه تلقی می‌شود و زوال ارزش‌های مادی و معنوی در یک جامعه به مثابه زوال فرهنگ و تمدن آن جامعه، ارزیابی می‌گردد.

مهم‌ترین نقشی که وقف در توسعه فرهنگ و تمدن ایفا می‌کند توسعه معنوی جامعه است. توسعه معنوی جامعه بدین مفهوم است که جامعه در بعد الهی، دینی و ارزش‌های معنوی خویش بیشتر از ابعاد مادی رشد می‌کند؛ زیرا اگر وقف را از دیدگاه انسانی و معنوی آن نگاه کنیم، وقف، عبارت است از به خدمت گرفتن ارزش‌ها و امکانات مادی به نفع ارزش‌های معنوی، به عبارت دیگر جامعه زمانی از لحاظ معنوی بیشتر رشد می‌کند که ارزش‌های مادی و امکانات مادی‌اش در خدمت امکانات و ارزش‌های معنوی‌اش باشد.

در عوض ارزش‌های معنوی زمانی در یک جامعه می‌میرد که ارزش‌های معنوی در خدمت امکانات و ارزش‌های مادی بوده و توانمندی‌های انسانی، الهی و معنوی جامعه قربانی اهداف مادی، غیرانسانی و غیرالهی گردد. روی همین جهت است که ابتذال، پوچی، فرهنگ مصرف، مادیت و بی‌دینی در جامعه‌ای رشد پیدا می‌کند و همگانی می‌گردد که همواره ارزش‌های الهی و معنوی در آن به نفع ارزش‌های مادی

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۹۸۴۷۱

سبک‌محبت

نگاهی به آثار فردی و اجتماعی مهر و محبت

مهربانی کنیم تا سالم بمانیم

■ مریم یوسفیان

در جهانی که در آن زندگی می‌کنیم یکی از عوامل مهم رشد تمامی موجودات، مهربانی و محبت بوده و هست. مهربانی درمانی معجزه گر برای هر دردی است. این معجون شگفت‌انگیز در وجود تمامی موجودات وجود دارد. مهر و محبت است که بعد از به دنیا آمدن طفل، موجب می‌شود والدین به خصوص مادر از فرزند تازه متولد شده خود مراقب کنند و پدر یا از خودگذشتی تکیه‌گاه خانواده شود. مهربانی کردن و محبت به همدیگر چنان با اهمیت و با ارزش است که در تمامی ادیان مختلف به آن تأکید ویژه‌ای شده است. ابراز مهربانی و محبت به همنوعان چنان قوی است که آثار آن در رشد شخصیت افراد نسبت به خشم و کینه‌ورزی و تنبیه، بیشتر قابل مشاهده است. با مهربانی می‌توان آرام‌ترین موجودات هستی را از پای در آورد و رام کرد.

■ مهربانی کردن تا سرحد ایتار جان

شاید تصور شود در دنیای پر هیاهوی امروزی که هر شخصی گرفتار روزمرگی خود است، دیگر همانند گذشته مهر و محبت معنا نداشته و از میان رفته باشد اما با وجود تمام سختی‌های این دوران هنوز هم می‌توان مهربانی را در قلب و دست‌های پر مهر بسیاری از افراد به راحتی مشاهده کرد، از افرادی که در انتخاب شغلی خطرناک، جان خود را در دست می‌گیرند تا از آسیب افراد دیگر جلوگیری کنند گرفته تا افرادی که با انتخاب سفر به سرزمین‌های محروم و فقیر زده و دور از هر گونه امکانات و با فرهنگی بسیار پایین، سعی در نجات افراد از چنگال فقر و بیماری و بی‌عدالتی و بالا بردن سطح فرهنگ دارند، حتی به قیمت به سختی و به خطر انداختن زندگی و جان خود، تمامی اینها نمونه‌هایی از مهربانی به همنوعان است.

در واقع مهربانی را می‌توان در اعمال و رفتاری همچون دوست داشتن، احترام گذاشتن به دیگری و طبیعت، قدر شناسی، فداکاری، ایثار و از خودگذشتگی معنا کرد. البته اینها تنها برخی از موارد تعریف و معنای مهربانی هستند. مهربانی را می‌توان در یک نگاه با محبت و عشق به اولاد، والدین و دیگر افرادی که همه روزه از کنارشان به راحتی عبور می‌کنیم، دیدن زیبایی‌های جهانی که در کن‌دکان و دیدار از افراد سالمند نیز یافت. سر منشأ اصلی بسیاری از اعمال و رفتار همین مهربانی است.

تا همین چند سال پیش تصور بر این بود که اگر کسی قرار است وقف‌کننده باشد حتما باید پول و ملک و املاک و دارایی و مستغلات داشته باشد تا بتواند آنها را وقف کند اما با گسترش فرهنگ وقف‌های اجتماعی و فرهنگی امروزه شاهد هستیم که افراد متوسط و ضعیف در حوزه وقف وارد شده و توانسته‌اند وقف‌کننده باشند

تمکن مالی زیادی هم نداشته باشند و احياناً دانشجو یا معلم و استاد هستند نیز به جرگه واقفین پیوستند و در حوزه وقف فعالیت می‌کنند. مدیر کل بقاع متبرکه و اماکن مذهبی سازمان اوقاف و امور خیریه می‌افزاید: وقف در خصوص کمک به تحصیل بازماندگان از تحصیل و نیازمندان نیز یکی دیگر از انواع وقف‌های فرهنگی و اجتماعی است که به تازگی رونق خاصی گرفته است و اکنون با همکاری اداره اوقاف مراحل بسیار خوبی را طی می‌کند.

به گفته عسکری سوادجانی، در این طرح افراد علاقه‌مند به مشارکت در این امر خیرخواهانه قبل از شروع سال تحصیلی جدید بسته‌های لوازم التحریر را تهیه می‌کنند و در قالب اجرای طرح امین نیاز واقفین، امکان مذهبی سازمان اوقاف و کارشناس ارشد حوزه

وقف در این باره می‌گوید: تا همین چند سال پیش تصور بر این بود که اگر کسی قرار است وقف‌کننده باشد حتما باید پول و ملک و املاک و دارایی و مستغلات داشته باشد تا بتواند آنها را وقف کند اما خوشبختانه با گسترش فرهنگ وقف‌های اجتماعی و فرهنگی امروزه شاهد این هستیم که افراد بسیاری در جامعه حتی از قشر متوسط و ضعیف در حوزه وقف وارد شده و توانسته‌اند وقف‌کننده باشند.

این کارشناس حوزه وقف در ادامه می‌افزاید: وقف برای اسکان دانشجویان و وقف برای ایجاد اشتغال جوانان یا کمک به ازدواج آنها یکی دیگر از انواع وقف‌های فرهنگی و اجتماعی است که تاوأم این نوع از وقف‌ها می‌تواند به تبیین و گسترش سبک زندگی ایرانی-اسلامی کمک کند.

او با بیان اینکه وقف، هر اثر و کاری را ماندگار می‌کند، می‌افزاید: بدون شک هر نوع وقفی صدقه جاریه است و وقف بارزترین نمونه کار خیر است و کار خیر و نیکوکاری در فطرت هر انسان است. از این رو وقف در بین افراد جامعه جایگاه ویژه و ممتازی دارد.

عسکری سوادجانی در ادامه صحبت‌های خود می‌گوید: کار نیکو و کمک کردن به دیگران و انجام کارهای خیرخواهانه که نوعی صدقه جاریه محسوب می‌شود در دین مبین اسلام نیز تأکید شده است. بنابراین وقف به عنوان نمونه عینی کارهای خیرخواهانه که ریشه در فطرت انسانی دارد مورد استقبال افراد قرار گرفته است و در این میان سازمان اوقاف و امور خیریه نیز با تدوین برنامه‌ها و طرح‌ها و راهکارهای مختلف به توسعه وقف‌های فرهنگی و اجتماعی در جامعه کمک می‌کند.

او خاطرنشان می‌کند: برای واقف شدن دل بزرگ لازم است نه داشتن مال و ثروت و تمکن و دارایی. هر فردی که در خودش توانایی کمک کردن به دیگران را داشته باشد با اجرای طرح‌های مختلف می‌تواند یک وقف‌کننده باشد.

■ وقف سایبری، نمونه‌ای از وقف‌های جدید

همانگونه که ذکر شد وقف‌های جدیدی این روزها در جامعه رواج یافته است که شامل حوزه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی می‌شود.

شاید جالب باشد بدینند که اگر تا دیروز فردی با وقف چاه آب و قنات یا ساخت مسجد یا مدرسه و وقف آن اسم خود را به عنوان یک وقف‌کننده و خیر ثبت می‌کرد این روزها ما با فعالیت در حوز‌های مختلف از جمله حوزه سایبر نیز می‌توان به عنوان یک وقف‌کننده اسم خودمان را ثبت کنیم.

یکی از جالب‌ترین وقف‌های مبتکرانه سالل گذشته باب مجازی ی وقف سایبری است که برای نخستین بار مرتضی میرسرراچی متولد سال ۱۳۵۸ انجام داده است.

درآمد این موقوفه، جوایز، هدایا، حمایت‌های مالی و غیره به برگزیدگان وب‌سایت که منتخب هیئت داوری هستند اختصاص داده می‌شود. این موفق، منفعتی و عام است و نخستین وقف سایبری جهان لقب گرفته است.

در وب‌سایت «الخبیرات» سعی بر این است تا کارهایی که عیار ۲۴ دارند و «ترتین» و خوب محسوب می‌شوند به مردم معرفی شوند. در حال حاضر حدود ۷۵ وقف جالب، از نظر نوع و عواید، برای معرفی در این وب‌سایت قرار گرفته است.

این تنها یک نمونه از وقف‌های حوزه اجتماعی و فرهنگی است که شروع بسیار خوبی برای ورود به حوزه وقف‌های جدید است، وقف‌های جدید که آینده‌ای روشن را به ما نشان می‌دهد.

ساخت و منتظر نتیجه مثبت مهربانی در وجود فرد بود.

■ راه‌هایی برای مهربانی کردن

برای نیسان دادن مهربانی خود الزماً نیاز به این نیست که مهربانی خود را با زبان بیان کنیم. گاهی اوقات می‌توانیم این گنجینه وجودی خود را با زبان بدن و اعمالی که می‌توانیم انجام دهیم به دیگران نشان دهیم و به اثبات برسانیم. می‌توانیم با انجام برخی کارهای ساده مهر و محبت خود را به خوبی نشان دهیم همچون رعایت ادب و احترام به دیگران، رعایت حقوق افراد، استفاده نکردن از الفاظ ناپسند و ناسبزا نگفتن، تعریف از نقاط قوت و مثبت دیگران و حمایت عاطفی و لفظی از آنها، البته تا حدی که انحراف و چاپلوسی و تملق گوی نشود. اگر فردی دست نیاز به سویی ما دراز می‌کند یا گرفتار دستش و کمک کردن به او در حد توان خود می‌توانیم به خوبی حس مهربانیی را به او انتقال دهیم و وجود آن فرد را نیز سرسراز محبت و مهربانی کنیم، حتی اگر این باری و کمک فقط در حد بیان چند جمله آرامش بخش و امیدوارکننده در لحظه‌ای تنش‌زا باشد. به اطرافیان با لبخند جواب دهیم، در واقع یاداند زدن در بجه‌ای برای رسیدن به مهربانی محسوب می‌شود. مهربانی کردن نیز همانند بسیاری از اعمال و رفتار نیک دیگر که در ادیان به انجام آنها سفارش شده است موجب پیوند مجدد قلب انسان‌ها به یکدیگر می‌شود و حتی نتیجه آن در این راستا از هر عملی سازنده‌تر است. بالابراز مهربانی و محبت کردن به یکدیگر و به طبیعتی که در آن رشد و نمو یافته‌ایم می‌توانیم امید به جامعه‌ای سالم و شاد داشته باشیم که در آن فرزندانمان از رشدی سالم برخوردار خواهند بود و آینده‌ای روشن برایمان رقم خواهد خورد.

■ آثار وجود مهربانی در فرد و جامعه

یکی از آثار و نتیجه‌های بسیار مهم مهربان بودن و مهربانی کردن در جامعه، تأثیر است که بر سلامت عمومی بدن افراد می‌گذارد. تحقیقات بی‌شماری در افراد بسیاری صورت گرفته است که نتیجه همگی این تحقیقات بدون استثنا بر وجود رابطه‌ای مستقیم میان مهربانی کردن و سلامت عمومی بدن صحه می‌گذارد. در این تحقیقات مشخص شده که مهربان بودن و مهربانی کردن از شدت بیماری‌های جسمی و ذهنی و دفعده‌های فکری افراد می‌کاهد و موجب بهبود سلامت جسمانی و روحی و روانی فرد می‌شود. مهربانی کردن از شدت اضطراب و نگرانی و حتی افسردگی می‌کاهد به نحوی که یکی از روش‌های کاربردی در درمان این بیماری‌های روحی به خصوص افرادی که دچار افسردگی شده‌اند این است که در طول روز سعی کنند یک نفر را شاد کنند، این عمل نتیجه‌ای بسیار